

İLETİŞİM TEKNOLOJİSİNİN ULUSLARARASI SORUNU: İNTERNETTE ÇOCUKLARIN CİNSEL İSTİSMARI

Yaprak İŞÇİBAŞI *

Özet: İletişim çağının önemli bir teknolojisi olan İnternet, bilgi, eğitim, kültür, eğlence ve katılımcılıkta çocuklarımız için hem bir umut, hem de endişe verici bir araçtır.

İnternet'in endişe verici olması, faydalarının yanı sıra yasa dışı ve zararlı içerikli yayınları da kolayca dünyada yaymasıdır. Zararlı yayınların başında da çocukların, pedofili, pornografi gibi sapkınlıklarla, tacizlerle, ahlak dışı kullanılmaları, bir başka deyişle cinsel istismarları ve bu konularda ticaret konusu yapılmaları gelmektedir.

Bu konuda gerek bazı ülkelerde devletlerin gerekse Unesco ile Üniversiteler ve akademisyenlerin yaptığı araştırmalara göre, İnternet'e çocuklar kolayca erişebilmekte, sitelere kolayca girebilmektedirler. Bundan dolayı, evler, okullar, kütüphane ve internet kafeleri pornografi için bulunmaz birer pazarlama zinciri oluşturmaktadırlar.

İnternet aracılığı ile çocukların cinsel istismarına karşı alınabilecek tedbirlerle, İnternet'in bilgiye erişme ve ifade özgürlüğünün sansüre dönüşmesinin önlenmesi paradoksu arasında iletişimin güvenli kullanımını geliştirmek ihtiyacı tartışılmalıdır. İnternet'in daha güvenli kullanımını konusunda Avrupa Birliği ile Unesco'nun ortak hareket planları üzerinde çalışmalar sürdürülmektedir.

Anahtar sözcükler: İnternet, çocuklar, cinsel istismar, pornografi.

THE INTERNATIONAL PROBLEM OF COMMUNICATION TECHNOLOGY: SEXUAL ABUSE OF CHILDREN ON THE INTERNET

Abstract: *The Internet, the extraordinary technology of our communication age, is both a hopeful and alarming medium for our children in information, education, culture, entertainment and participation.*

The Internet, besides its advantages, is causing anxiety since it is capable of distributing publications of illegal and harmful content easily throughout the world. Exploiting children in unmoral ways for purposes of perversion, such as pedophilia, pornography and harassment, in other words their sexual exploitation and their becoming a matter of trade is heading the list of harmful publications.

(*) Anadolu Üniversitesi, İletişim Bilimleri Fakültesi, Yrd.Doç.Dr.

According to researches made both by states in some countries and by UNESCO, universities and academicians, children can easily access the Internet and enter the websites. Therefore, homes, schools, libraries and Internet Cafes form a unique marketing chain for pornography.

Between the paradox of the precautions against sexual exploitation of children through the Internet and the prevention of conversion of access to information and freedom of speech of the Internet into censorship, discussions on the need for developing the safer use of communication are taking place. Studies for a common action plan with regard to the safer use of the Internet by the European Union and the UNESCO are continuing.

Keywords: *Internet, children, sexual exploitation, pornography.*

İLETİŞİM TEKNOLOJİSİNİN ULUSLARARASI SORUNU: İNTERNETTE ÇOCUKLARIN CİNSEL İSTİSMARI

*“Düşünceli, sorumluluk duygusu gelişmiş vatandaşlardan oluşmuş küçük bir grubun dünyayı değiştirebileceğinden şüphe etmeyin. Gerçekte o bunu başarabilecek tek şeydir.”
Margret MEAD**

Son on yıl, “Internet” yoluyla elektronik, bilgisayara dayalı iletişim ve bilgi paylaşımı kullanımında hızlı bir gelişmeye ve büyümeye tanıklık etmiştir. “Bilgisayar ağları arasında merkezi olmayan, kendi kendini idame ettiren linkler serisi” şeklinde tanımlanan Internet, dünyanın büyük bir bölümünde, özellikle de Batı dünyasında varlığını sürdürmektedir (Barr 2001).

Internet, aslında 1950’li yıllarda, Amerika Birleşik Devletleri’nin Savunma Bakanlığı’ndaki kurum bilgisayarlarının birbirine bağlanabilmesi için geliştirilmiş ve bunun günümüzde bir kitle iletişim aracı olarak, iş, akıl ve aile hayatımıza girerek, kendini topluma hızla kabul ettirip, uluslararası yaygınlık kazanacağı hiç kimsenin aklına gelmemiştir. Oysa, bu gün onu bir devrim olarak nitelendiriyoruz (Slattery 2001:13).

Diğer taraftan, Internet’in eğitimde bilgi kaynaklarına erişimi sağlaması ortak çalışmalarda işbirliğine elverişli olması; uzmanlarla diyalog imkanı vermesi; hobiler ve sporla ilgili bilgileri vermesi ve başkaları ile ulusal ve uluslararası sayısız “on the line” iletişim sağlamak gibi olanakları nedeniyle, çocuklarımız için umut kaynağı olduğu kadar, bizlere de endişe vermekten geri kalmamaktadır. Bu çalışmada, Internet’in çocuklar için endişe veren yönü açıklanmaya çalışılacaktır.

Internet “dijital gelişim”in en çarpıcı illüstrasyonu olarak kabul edilir. Günümüzde Internet yeni bir evreye geçmektedir –bir süre önce teknoloji olarak

* American Anthropologist

kabul edilirken şimdi enformasyon ve iletişim aracı olarak kabul edilmektedir. Üstelik herkes tarafından ulaşılabilir olup hiçbir ülke sınırı tanımaksızın akışına devam etmektedir. Birçok yönden Internet daha çok genç insanlar tarafından kullanılan kitle iletişim aracıdır (Carlsson 1999:4). Dünya nüfusunun %5'inden biraz daha azının Internet'e ulaşabildiği tahmin edilmektedir ve bu oranın hızla artması beklenmektedir. Bilgi, eğitim, kültür, eğlence ve katılım açısından son derece yararlı olmasına rağmen Internet aynı zamanda yasa dışı ve zararlı içerikli yayınların yayılmasında da kullanılmaktadır (Von, Feilitzen 1998:44-45).

Internet kullanımını ile bağıntılı faydalara karşın, hızlı teknolojik gelişmelere, Internet hizmeti ve uygulamaları çeşitlerindeki büyümeye, Internet'e karşı sürekli artan talebe, bu tür teknolojilerden doğabilecek tehlikelerin yeterince tanınması gerekliliği eşlik edememiştir. Internet devriminin "zararlı yönünün", genç Internet kullanıcılarına zarar vermek veya istismar etmek için yeni fırsatları oluşturduğuna ilişkin kabul giderek artmaktadır. Genel olarak Internet çocuklara karşı kötü davranışlarda bulunma, seksüel ve duygusal açıdan istismar etme gibi bazı yaygın davranış formlarının gerçekleştirilebileceği yeni bir araç olarak gösterilmektedir (Feather 1999, Janet Stanley'e atfen). Buna karşın, önleyici tedbirlerin geliştirilmesi ve benimsenmesi, Internet kullanımının ve teknolojik gelişmelerin yaygınlaşma hızına ulaşamamıştır.

Bir çok üye devlet tarafından ifade edilen görüşlere karşılık olarak, UNESCO çocukların cinsel istismarı, Internet'te çocuk pornografisi ve padofili ile ilgili sorunlar konusunda derin kaygılar içinde bulunmaktadır –çünkü bu çocuklar ahlaki çöküntü, şiddet ve nefretin değil, eğitim, kültür, hoşgörü ve barışın ilerlemesi gerektiği bir yolun kavşağında bulunmaktadırlar. Bu çocuklar UNESCO'nun ve Üye Devletlerin destek vermeyi istediği okullarda bulunması gereken ve Teşkilatın eğitim, bilim ve kültürde en son kaynakları ve teknikleri sağlamayı istediği çocuklardır. Çocukların zihinleri bir sonraki nesil için barış tohumlarının ekileceği yerlerdir. Ve bu çocukların ahlakları küçük yaşta çöküntüye uğratıldığı ve ahlak duyguları tahrip edildiği taktirde yarının yetişkinlerinden fazla bir şey beklenemeyecektir. (www.unesco.org/webworld/child_screen/conf_index_2.html)

TERMİNOLOJİ

Pornografi

"Pornografi" terimini tanımlamak oldukça güçtür. Literatüre bakıldığında da tam bir tanımla karşılaşılammaktadır. Bazı materyallerin "pornografik" olup olmadığı konusunda çoğunluk hemfikirdir ama diğer materyaller söz konusu olduğunda kişisel değerlendirmeler birbirlerinden farklılık gösterirler. Bu önemli noktanın kabul edilmesiyle birlikte, terimin sübjektif doğasının altını çizmek için "uygunsuz cinsel materyal" (inappropriate sexually explicit material – (müstehcen materyal)) terimini kullanmak daha uygun olacaktır (Youth, pornography and the Internet – 2002:2).

Cocuk

Bilimsel araştırmalarda ve hukukta “Çocuk” terimini tanımlamak da oldukça zordur. Çocuk kavramı doğum ve yasal açıdan rüştün ispatlanması arasındaki dönem geniş bir gelişim dizisini kapsamaktadır. Çünkü konumuz itibarıyla, 6 yaş için uygunsuz kabul edilen bir şey 16 yaş için uygun olabilir, ya da orta öğrenimdeki bir çocuğun ihtiyaç duyabileceği eğitimsel bilgiler ilkokula giden bir çocuğun ihtiyaç duyabileceği bilgilerden farklılık gösterebilir. Bu yüzden çocuk ve çocuk pornografisinin yasal tanımları da global olarak değişiklik arz eder. Ve hatta aynı ülke içinde yasal yargı dairelerine göre değişebilmektedir. Bununla birlikte Birleşmiş Milletler Üyesi 191 ülke, Çocuk Hakları Konvansiyonuna uygun olarak, çocuk tanımını 18 yaşın altındaki herhangi bir birey olarak kabul etmiştir (Unesco Expert Meeting, 1999:3).

Cocuk Pornografisi

Çocuk pornografisi cinsel ilişkiye dahil edilmiş çocuk görüntüleri ya da çocuğun cinsel organının teşhir edildiği açık saçık görüntülerdir. Avrupa Konseyi çocuk pornografisini “çocukların seksüel bir konseptte kullanıldığı sesli ve görüntülü tüm materyaller” olarak tanımlamaktadır. INTERPOL ise; “çocuğun cinsel tutumu ya da üreme organları üzerine odaklanmış cinsel çocuk istismarının görsel tasviri” şeklinde tanımlamayı tercih etmektedir (Unesco Expert Meeting, 1999:3).

Bununla beraber, çocuk pornografisini nelerin oluşturduğu sorusu oldukça karmaşık olabilir. Uygulanan ölçüler özeldir. Bunlar da, ülkeden ülkeye ve bazen de aynı ülke içinde bölgeler ve topluluklara göre değişen, ahlaki, cinsel, kültürel, dini, sosyal değer ve inançlara bağlıdır.

Bu açıdan bakıldığında çocuk pornografisinin kapsamını biraz daha genişletmek ve bu kapsam içinde çocukların kullanıldığı eyleme kısaca ışık tutmak gerekmektedir.

Çocukları seksüel hareketler içinde betimleyen ve hepsi de yasadışı olan fotoğraflar, video kasetleri, dergiler, kitaplar ve filmlerden oluşan çocuk pornografisinin neden olduğu zararın miktarı konusunda çoğu insan hemfikir. Çocuk pornografisi yasaları belirli oranda çocuk çıplaklığını, çocukların da içinde bulunduğu simultane seksüel ve çocuk pornosu gibi görünmesini sağlamak için dijital olarak değiştirilmiş malzemeleri de kapsamaktadır. Tüm bu malzemelerin üretimi yasadışıdır. Tipik bir çocuk avcısı çocukla genellikle İnternet’teki sohbet odalarında arkadaşlık kurar ve onun güvenini kazandıktan sonra çocuğu pornografi ile tanıştırır. Bu hareketin amacı çocuğa pornografinin kabul edilebilir bir şey olduğunu göstermek ve katılımını sağlamaktır. Taciz deneyimi kurban için tüm hayatı boyunca devam edecek bir mücadeledir ve kurban ne kadar zaman geçerse geçsin fotoğraflarının hala oralarda bir yerlerde olduğu duygusundan asla kurtulamaz (National Coalition, 2002:2-3).

Padofili

Padofilinın Türkçe sözlüklerdeki karşılığı (arapçadan dilimize giren) sübyancı sözcüğüdür. Açıklaması ise, küçük kız ya da erkek çocuklarla cinsel ilişkiye girmeyi seven sapık kişidir. Terimlere açıklık getirmek her zaman yararlıdır. Padofili, birçok sözlükte cinsel obje olarak genellikle 13 yaşın altında çocukların kullanıldığı cinsel sapkınlık olarak açıklanmaktadır. Bu nedenle Padofili cinsel çocuk tacizinin sinonimidir. Genellikle psikiyatrik bir tanım olarak kullanılır. Bu nedenle yargı organları yasal olarak çocuk kabul edilen insanlara karşı cinsel arzu duyan yetişkinleri de bu tanıma dahil etmek istediklerinden tanımı daha kapsamlı tutarlar.

Cinsel Çocuk Tacizi

Cinsel çocuk tacizinin anlamı araştırma tanımları ile yasal çerçeve ve hukuk biliminde kullanılan terimler arasında gidip gelmeye başlayana kadar açıktır. Cinsel çocuk tacizi, çocukları tek başlarına ya da herhangi yaşta, aynı cinsten ya da karşı cinsten bir başkasıyla açık ya da gizli cinsel faaliyetlerde yer almaları için ikna etme ya da zorlama anlamına gelmektedir.

Çocuk istismarcıları, Padofiller ve pornocular; nüfusun yüksek mevkii sahibi üyeleri de dahil olmak üzere topluluğun büyük bir kesimini temsil etmektedirler. Dahası, bu kişiler çalışmak için okul, sosyal hizmet merkezi, yetim yurdu gibi çocuklarla direkt bağlantıya geçebilecekleri yerleri tercih etmektedirler. Bu tür seks istismarcıları komşularının çocuklarını ya da işleri nedeniyle ilişkide oldukları çocukları hedef alırlar. İnternet’de Padofil ve çocuk pornografisi yetişkin tarafından cinsel açıdan uyarılmak ve doyuma ulaşmak ve aynı yola başvuran binlerce insan olduğu, bu nedenle bu davranış şeklinin anormal olmadığına kendini inandırmak, çocukları baştan çıkarıp bunu çocukların çekingenliklerini atmaları ve cinsel tutumlarına örnek teşkil etmek için yaptıklarını iddia etmek, bu tacizin gizli kalmasını sağlamak amacıyla çocuğa şantaj yapmak; Padofil görüntülerini diğer padofiller ile paylaşmak ve ticari kar sağlamak için kullanılmaktadır. Padofiller ve diğer çocuk sapkınları geniş pornografik yayınları kataloglarına sahiptirler ve bu koleksiyonlarına büyük itina ve özen gösterirler. Kadın padofillerin sayısı ise çok azdır (Unesco Expert Meeting, 1999:4).

İnternet

“İnternet” kavramı, bu çalışmada “world wide web”i ve “siberuzay” gibi terimleri kapsayan global bir kavram olarak kullanılmıştır. İnternet iletişimi, metin, görsel ve işitsel materyal formunda olabilir. İnternet iletişimine genellikle elektronik posta (e-posta), haber grupları ve ilan panoları (genellikle özel bir konuya dayalı tartışma grupları) ve sohbet odaları (bir grup insan arasında gerçek zamanlı yapılan metne dayalı sohbet) aracılığıyla erişilmektedir. Kullanıcıların çoğu İnternet’i büyük hacimlerdeki bilgiyi alma, iletme ve saklama kapasitesine sahip olan bir İnternet Hizmet Sağlayıcısı (ISP) yoluyla kullanmaktadır.

Son olarak “koruma” terimi de belirsizlikler taşıyan bir terimdir. Örneğin; “koruma” terimi çocuğun kendisi kasıtlı olarak uygunsuz yayınlara (seks ya da başka türde) ulaşmaya çalışırken bunu engellemeyi de kapsamakta mıdır? Ya da

çocuğu kasıtsız olarak maruz kalmaktan korumak anlamına mı gelmektedir? Veya çocuğa bu tür yayımlarla karşı karşıya kaldığında bu sorunun üstesinden gelebilmek için kullanabileceği aletler/araçlar vermeyi mi gerektirmektedir? Bu senaryoların her biri çözülmesi gereken farklı problemleri ortaya çıkarmaktadır.

Tüm bu belirsizlikler problemin doğası ve neler yapılması gerektiği ile ilgili geniş tartışmayı daha da karmaşık hale getirmektedir (Youth, Pornography and the Internet,2002).

Pornografik Bağımlılık

Sadece pornografi endüstrisi değil aynı zamanda medya da tüketicilerin kafasını bu tür yanlış inançlar ve tavırlarla doldurmaktadır, ama çalışmalar pornografinin yüksek derecede bağımlılık yaptığı gerçeğini ortaya koymaktadır. Cinsel bağımlılık üzerinde uzmanlaşmış olan Dr. Victor Cline pornografi tüketicileri arasında 4 basamaklı bir gelişme süreci olduğunu söylemektedir (National Coalition'a atfen):

1. **Bağımlılık:** Pornografi çoğunlukla mastürbasyon ile sağlanan cinsel rahatlama için güçlü bir cinsel uyarıcı ve afrodisyak etkisi sağlamaktadır.
2. **Artış:** Bağımlılar zamanla cinsel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için anormal materyallere ihtiyaç duymaya başlarlar.
3. **Duyarlılığını Yitirme:** İlk zamanlarda son derece iğrenç, şok edici ve rahatsız edici bulunan şeyler zamanla sıradan ve kabul edilebilir olarak algılanır.
4. **Seksüel Davranışlarda Bulunmaya Başlamak:** Pornografide izlenilmiş davranışlarda bulunmaya olan eğilim sürekli olarak artış gösterir.

INTERNET VE CİNSEL ÇOCUK İSTİSMARI

Problem

Çocukların bazen çıplak insan görüntüleri gördükleri hatta kimi zaman bu tür görüntülere kendi istekleriyle ulaşmaya çalıştıkları gerçeği yeni ortaya çıkmış bir gerçek değildir. Yine de Internet, diğer kitle iletişim araçları ile karşılaştırıldığında çocukların Internet kullanımını üzerinde yetişkinlerin denetimini zorlaştıran bazı özellikler taşımaktadır. Internet'in endişe verici önemli yönlerinden birisi müstehcen yayınların çocukların bilgisayar ekranında hiç talep edilmeden birdenbire belirivermesidir. Dahası bugünün Internet'inde sadece çıplak insan görüntüleri değil, heteroseksüel ve homoseksüel birleşmeleri, erkeğe yapılan oral seks (fellatio), kadına yapılan oral seks (cunnilingus), mastürbasyon, hayvanlarla girilen cinsel ilişki, çocuk pornografisi, sadomazoşizm, kölelik, tecavüz, ensest ilişkilerinin grafiksel gösterimleri de bulunmaktadır. Otellerde, kiralık video dükkanlarında ya da gazete bayilerinde bulunan yazılı basın ve porno kasetlerinde bu tür materyaller bulunabilirken Internettekiler çok daha uç noktadadır (Youth Pornography and Internet,2002).

ABD'de Hükümet Parlamento Komitesi, Hükümet Saymanlığı tarafından hazırlanmış olan gençlerin Internet'ten çocuk pornosu da dahil bir çok pornografik yayını rahatlıkla indirebildiklerini gösteren raporla ilgili olarak yaptığı bir oturumda, raporun, bir gencin sadece tek bir Web ağından istediği anda 6 milyon pornografik dosyaya ulaşabildiği ve akla gelebilecek en sert pornografik videoları dosya-paylaşım teknolojisi ile birkaç dakikada indirmenin mümkün olduğunu ortaya koyması önem taşımaktadır (Irvine ve Kincaid,2003).

Problemin büyüklüğü ve doğasına ilişkin verilerin çoğu Kuzey Amerika ve Avrupa'da yoğunlaşmıştır, çünkü bu bölgeler pornografik çocuk yayınlarının üretiminde, dağıtımında ve tüketiminde tüm dünyada önemli bir rol oynamaktadır.

Gelişmekte olan ülkelerde çocuk pornografisi gerçeği fakirlik, bebek ölümleri, okuma yazma, açlık ve hastalık gibi problemler yüzünden pek dikkate alınmamaktadır ve konu ile ilgili veriler güvenilir değildir. Sokak çocukları, fakir çocuklar, parçalanmış aile çocukları ve engelli çocuklar cinsel istismara ya da pornografik yayınların üretiminde kullanılmaya karşı ne yazık ki çok savunmasızdırlar. Bu nedenle ekonomik, sosyal, kültürel, tutumsal faktörlerin oluşturduğu bir kombinasyonu Filipinlerde olduğu gibi çocukları kendi geçimlerini sağlama zorunluluğuna itmekte ve bu da onları cinsel istismarın kucağına atmaktadır. Nerede yaşarlarsa yaşasınlar, aile içinde ya da çevresindeki problemler; çocukların sömürülmesi, taciz edilmesi ve ihmal edilmesine yol açan sebeplerdir(Hermosa, Alex Corpus ve Shay Cullen, 1999:2-3).

Kaç adet pornografik çocuk sitesi ya da Padofilyak site olduğunu ve bu sitelerin günde kaç kere ziyaret edildiğini tespit edebilmek kolay değildir. Basit anahtar kelime araştırmaları 100.000'den bir milyonun üstünde site olduğunu göstermektedir ki bu sayıya anahtar kelimelerin birlikte kullanımı ile yapılan araştırma dahil değildir. Bu sayıların belirlenebilmesi başlı başına bir problemdir (Unesco Expert Meeting).

Çocukların Internet'te cinsel içerikli uygunsuz yayınlara maruz kalmasının belki de en can sıkıcı yönü bu tür bir maruz kalmanın onlar üzerinde yarattığı etki ile ilgili açık ve bilimsel bir ortak karara varılamamış olmasıdır. Bununla birlikte yine de insanların bu konu ile ilgili son derece güçlü inançları bulunmaktadır. Bazıları, cinsel içerikli uygunsuz yayınlara sadece bir kez maruz kalırsa bile çocuk üzerinde hayat boyu geçmeyebilecek zararlar doğurabileceğini savunmaktadır. Diğerleri ise bu iddiayı destekleyecek hiçbir kanıtın olmadığına inanmakta ve bu tür yayınlara maruz kalmanın yarattığı etkinin yüksek derecede cinselleştirilmiş medya çevresinde incelenmesi gerektiğini savunmaktadır.

Her iki taraf da çocuklarını bu tür materyallerden uzak tutabilme isteği konusunda hemfikirdir. 2001 yılında kurulan ABD Milli Bilim Akademisinin bu konuda araştırma yapan 21 uzmandan kurulu komite, çocuklar tarafından izlenen ekstrem seks görüntülerinin topluluğun ortak ahlaki ve etik hassasiyetini ihlal ettiğini ve bu duyarlılığa zarar verdiğini –her ne kadar bilimsel verilere dayanıyor olmasa da düşünmektedir. Fakat tartışmanın içindeki protagonistler doğada daha az

ekstrem olan materyalin uygunsuz ya da zararlı olduğu konusunda ayrılmaktadır: bu tür bir materyal cinsel sağlık bilgisi, insanların cinsel olarak nasıl birbirlerinden etkilendikleri ile ilgili geleneksel olmayan “senaryolar” ve lezbiyen ya da homoseksüel olmanın anlamını içeriyor olabilir (Youth Pornography and Internet,2002).

Cocukların İnternet’e Kolayca Erişmesi

İnternet’in gelişimi ve yaygınlaşması, çocuklara şahsi erişimi kolaylaştırmakta ve sıklaştırmaktadır, böylece çocukların tahrik edilmesi ve aile dışından failer tarafından istismar eylemlerinin gerçekleştirilmesi için olanakları arttırmaktadır. Çocukların seksüel sömürüsü ve İnternet medyası yoluyla agresif ve/veya yaşlarına uygun olmayan materyale erişimleri özel bir kaygı konusudur. İnternet, aynı zamanda, bir kişinin anonim kalmasını ve/veya sahte kimlikler yaratmasını mümkün kılarak, basit ve hızlı bir iletişim sağlamakta ve failerin eylemlerini kolaylaştırmaktadır.

ABD ve Birleşik Krallıkta yapılan araştırmalar, İnternet’i kullanan çocukların yüzde 20-25’inin seksüel materyale maruz kaldıklarını bulmuştur (Finkelhor ve diğerleri 2001); (Richardson 2001; Websense Inc. ve Yankelovick Partners 1999 – Stanley’e atfen). Richardson’ın yaptığı Britanya çalışması (2001) 17 yaşın altındaki her beş çocuktan birinin pornografik web sitelerini ziyaret ettiklerini buldu. Finkelhor ve meslektaşlarının yaptığı çalışma 10 – 17 yaş aralığında bulunan genç insanların yüzde 25’inin istenmeyen seksüel materyalle, online arama yaparken veya e-posta kullanırken, karşılaştıklarını buldu. Bu bulgu, İnternet’i kullanan gençlerin yüzde 25’inin seksüel içerik kapsayan web-sitelerini gördüklerini rapor eden ikinci bir ABD çalışmasıyla desteklendi (Websense Inc. ve Yankelovick Partners 1999 –Stanley’e atfen).

İnternet’te Çocuklara Cinsel Yaklaşım

Çocukların İnternet aracılığıyla seksüel sömürülmeleri, “ciddi bir problem” haline geldiği ifade edilebilecek kadar yaygınlaşmıştır (ECPAT 2001). Birleşik Devletlerde yapılan bir ankette, 10 – 17 yaş aralığındaki 1501 çocuktan oluşan ulusu temsil edebilecek nitelikteki örnekleme, düzenli olarak İnternet’i kullandığını bildiren çocukların yüzde 19’u (altı aylık bir süre içinde İnternet’i ayda en az bir kez kullanmış olan çocuklar olarak tanımlanmıştır), İnternet’teyken kendilerine yılda en az bir kez seksüel yaklaşımda bulunulduğunu rapor etmişlerdir (Finkelhor ve diğerleri 2001). Bu her yedi çocuktan biri failin kendilerine telefon veya posta yoluyla ulaşmaya çalıştığını rapor etmişlerdir. Avustralya’da yapılan küçük bir ankette, ergen İnternet kullanıcılarının (yukarıda rapor edilen) yüzde 27’si bir sohbet odasını kullandıkları esnada, seksüel bir sömürücünün kendileriyle temasa geçmeye çalıştığına inandıklarını ifade etmişlerdir (NAPCAN 2001:11).

İrlanda’da Carla Üniversite Koleji Araştırma Koordinatörü O’CONNEL, bu konuda yapılan COPINE araştırma projesi ile birlikte incelediği iki örnek olaya ait

yazısında cinsel çocuk sömürüsü şebekelerinin Internet üzerinden nasıl organize olduklarına işaret etmektedir. Görülen odur ki;

Cinsel yönden çocuklara ilgi duyan yetişkinlerin Internet'teki yüzlerinden sadece biridir. "Özel fotoğrafların", hassas bilgilerin ve bağlantıların Internet üzerinden yayılmasında özel e-maillerin, mail listelerinin, ICQ ve IRC'nin (bu ikisi sohbet odaları programlarıdır) haber gruplarından daha fazla rolü vardır. Bu tür anlaşmalar kullanıcılarına aynı zamanda "gerçek hayatta" da bir araya gelme şansı verirler. Dahası IRC iki kullanıcı arasında Direkt İletişim Kanalı açılması şansını da vermektedir ki bu kanal sayesinde server aradan çıkarıldığı için güvenlik de artmaktadır (O'CONNEL,1999:6-7).

Örnek olay incelemelerinde kullanılan metod ile abonenin, resimlerin bulunduğu tüm sitelere ulaşılması sağlanmıştır. Cinsel yönden çocuklara ilgi duyan yetişkinlerle ilgisi olabilecek haber grupları not alınmış ve ulaşılmıştır. Saptanan 40,000 Usenet newsgroups'un %0,07'sinin çocuk erotizmi (çıplak çocuklar ama cinsel anlamda istismar ediliyor görüntüsü taşıyorlar) ya da çocuk pornografisi içermektedir. Örgütsel bir açıdan bakıldığında aktivitelerini sınırlı sayıda newsgroups ile kısıtlamak cinsel çocuk istismarcıları için avantajlar doğuracaktır (O'CONNEL, 1999:1).

Pornografi sitelerine yapılan ziyaretlerden ayrı olarak, e-postalar da çocukların seksüel agresif veya gelişimleri açısından uygunsuz olan materyallere maruz kalmalarının bir diğer aracıdır. Örneğin, çocuklar tarafından yaygın biçimde kullanılan ücretsiz bir e-posta servisi, seksüel servislere ilişkin ticari e-postalarla, "yetişkin" materyalleri ile ve çocuk pornografisine ilişkin olduğu görülen e-postalarla doludur. "Teen Sex, Teen resimleri, Teen Filmleri", "Yeni hardcore porno sitemize ücretsiz olarak bakın", "Canlı seks izleyin" gibi başlıklar ve burada yazılamayacak kadar saldırgan içerikli başlıklar bireyleri bu sitelere girmeleri için davet ederler.

Bunlara ek olarak, bazıları saldırgan materyal içerebilen, istenmeyen, talep edilmemiş e-postalar gönderen ürün pazarlamacılarına e-posta adresleri ticari olarak satılabilmektedir. Elektronik posta listelerinden çıkarılmayı kapsayan taleplerle birlikte istenmeyen e-postalara gönderilen yanıtlar, istenmeyen posta sayısında sıklıkla bir artışa sebep olur, çünkü "spam göndericileri" (elektronik çöp posta gönderenler) adresin aktif olduğunu görürler (Aftab 2000). Son olarak, sohbet odaları yoluyla seksüel saldırgan materyal için çocuklar hedeflenebilirler (Feather 1999; Hellard 2001; Iannotta 2001; Wellard 2001 –Stanley'e atfen). Çocukların Internet üzerindeki gerçek zamanlı iletişim hizmetlerini (ani e-postalar ve sohbet odaları) kullanarak seksüel materyale maruz kalmaları, maruziyet düzeyini yukarıda bahsedilen, web siteleri için irtibat düzeyinin de üstüne çıkarıyor gibi gözükmektedir.

Internet sohbet odaları padofiller tarafından seksüel fantezilerini gerçekleştirmek için sıklıkla kullanılmaktadır (Aftab 2000). Selier (2001); 23,000'den fazla sitenin ve reklamı açık şekilde yapılan 40,000 sohbet odasının

yetişkin-çocuk seksüel ilişkisinin savunulmasına tahsis edildiğini rapor etmiştir. İnternet'te gelişme imkanı bulmuş olan meşhur bir padofil grubu North American Men/Boy Love Association'dır (NAMBLA). Bu organizasyonunun ifade edilen amacı "erkekler ve erkek çocuklar arasındaki ilişkilere karşı bir anlayış ve destek platformu oluşturarak", "karşılıklı rızaya bağlı erkek ve erkek çocuk ilişkileri üzerindeki aşırı baskıyı ortadan kaldırmak" ve "genel toplumu erkek/erkek çocuk aşkının iyilik dolu yapısı hakkında eğitmek"tir (NAMBLA 2001 -Stanley'e atfen).¹

Yapılan bir ABD çalışmasından elde edilen bulgular, İnternet'i kullanan çocuk seks faillerine ilişkin çok farklı bir görüntü sunmaktadır. Çocuk kurbanlar tarafından rapor edilen faillerin üçte birinden birazını kadınlar oluşturmaktadır. Çocuklar tarafından yaşın rapor edildiği olaylarda, saldırganların yarısından azının 18 yaşının altında olduğu ve çok azının da 25 yaşının üstünde olduğu bildirilmiştir (Finkelhor ve diğerleri 2001). Bununla birlikte, bu bulgular dikkatle ele alınmalıdır, çünkü failler sıklıkla yaşlarını daha az gösterdiklerinden ve cinsiyetlerini yanlış bildirdiklerinden dolayı, çocukların saldırganın "gerçek" yaşını veya cinsiyetini nasıl bildikleri belirsizdir (Aftab 2000).

Cinsel çocuk istismarı ve Padofili gibi sosyal bir hastalık nasıl oldu da bu kadar kısa sürede uluslararası boyut kazandı? Bu noktada İnternet son derece önemli bir faktördür. Ucuz kişisel bilgisayarlar ve modemler pornografik çocuk görüntülerinin el değiştirmesinde büyük kolaylık sağlamaktadır. Padofiller diğer padofiller ile bu yolla bağlantıya geçerler. İnternet ticari çocuk pornosu yayınlarının yanı sıra evde çekilmiş çocuk pornolarının dağıtımında da kullanılır. Çocuk pornocuları müşteriler ve özellikle saptama yapmaya çalışan kanun güçleri birimleri için çok zor olan dosyaların şifrelerini çözebilmek için ucuz, kullanımı kolay şifreleme yazılımları⁽¹⁾ kullanırlar. Bu nedenle İnternet pornografik çocuk yayınları Padofili görüntülerinin alınıp satılmasının karşılıklı interaktif iletişim içinde, hızlı, ucuz, isimler saklanarak gerçekleşmesine imkan vermektedir. İnter-aktivite gerçek zamanda gerçekleşmesi ve özel taleplere imkan vermesi açısından önemlidir. Her ne kadar imkansız değilse de bu mal sürücülerini tespit etmek son derece zordur. Bazı genç internet kullanıcıları ve hackerlar iletilen bu tür isimsiz görüntülerin orijinlerini ve e-posta adreslerini ortaya çıkarabilirler. (www.unesco.org/webworld/child_screen_conf_index-2.html)

Padofiller'in İnterneti kendi seksüel sapkınlıklarını meşru kılmak başkalarına yaymak ve kendi ilişkilerini kolaylaştırmak için kullandıklarını düşünmek de yanlış olmaz.

Cinsel Çocuk İstismarına Uluslararası Boyut Kazandıran Faktör

Yakın tarihlerde yayınlanan bazı yazılarda, Avrupa, Avustralya ve Kuzey Amerika'da faaliyet gösteren, bir İnternet padofil organizasyonu olan Wonderland

⁽¹⁾ (encryption softwares, encryption: şifreleme. Bilgisayar aracılığı ile gönderilen iletilerin onları okuma yetkisi olmayan kişiler tarafından okunmasını engellemek için içindekileri anlaşılabilir biçime getirmek. Gönderilen kendisine verilmiş bir anahtar yolu ile iletinin kodunu çözüp okuyabilir.)

Club'ın İngiltere'deki yedi erkek üyesinin mahkemeye çıkarıldığı yazılmıştır (O'Reilly 2001:1). Bu grubun raporları padofillerin Internet'teki varlıklarının yapısını göstermektedir. Wonderland Club üyeliği, gruba girmek isteyen kişiye, gruba 10,000 yeni pornografik çocuk resmi sağlaması karşılığında verilmekteydi. Wonderland Club tahkikatı esnasında, yasa uygulama görevlileri çocukları gösteren 750,000 pornografik resime ve 1,800 pornografi videosuna el koydular; el konulan resim ve videolardan 1236 farklı çocuk tanımlandı.

Çocuk seks failleri arasında kadın ve gençlerin de bulunabilmesine karşın, "ezici çoğunluğun" tipik olarak, bir çoğu çocuk kurban tarafından bilinen olgun erkekler oldukları rapor edilmiştir (Queensland Suç Komisyonu ve Queensland Polis Teşkilatı 2000; Tomisan 1995). 1994 ve 1998 arasında Queensland'de polise rapor edilen çocuklara yönelik seksüel saldırıların yüzde 97'si erkekler tarafından yapılmıştır. (*Queensland Suç Komisyonu ve Queensland Polis (ibid) Teşkilatı 2000*). Aileden olmayan faillerin ortalama yaşı, çocuklara karşı ilk seksüel saldırılarını gerçekleştirdiklerinde 30'dur (*Queensland Suç Komisyonu ve Queensland Polis Teşkilatı 2000*) (Janet'e atfen).

Internet'in çocuk pornografisinin dağıtılması için kullanılıyor olduğu tartışılmaz bir gerçektir. Internet, çocuk pornografisinin üretilmesi ve gösterilmesi için kullanıldığı gibi, müşteriler tarafından talepte bulunmak ve pornografik malzeme edinmek için de kullanılmaktadır. Internet'in çabukluğu, ekonomik oluşu ve basitliği çocuk pornografisinin geniş kitlelere ulaşmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda aklımızda tutmamız gereken bir başka nokta da Internet'in birkaç farklı foradan (World Wide Web, Usenet, IRC gibi...) oluşmuş olmasıdır. Özellikle Usenetteki "haber gruplarında" birçok tutuklama gerçekleşmiş ve yayınlara el konmuştur. Özerk denetim web siteleri arasında çok daha etkili olmuş gibi gözükmektedir. Internet'te çocuk pornografisine ulaşmak diğer pornografik materyallere ulaşmaktan çok daha zordur ve bunun sebebi de çocuk pornografisinin sosyal anlamda kabul edilemez olması ve yasadışı olmasıdır. Ama yine de ne olursa olsun Profesör Groebel'in de söylediği gibi iyi bir Internet kullanıcısı çocuk pornosu yayınlarına ulaşmakta zorlanmayacaktır (Carlsson,1999:4).

Internet Yoluyla Pornografide Parasız Market Zinciri

Internet'te çocuk pornografisi ve Padofili yasal olmayan, uluslararası yaygın parasız bir market zinciri oluşturmuştur. Her ne kadar bu sektörde ne kadar insanın çalıştığı bilinmemekte ise de eldeki bulgular bunların haberleşme grupları (newsgroup) olarak, örgütlendiklerini göstermektedir.

Cinsel çocuk istismarcılarının meydana getirdiği newsgroup hareketinin yapısı ve örgütlenmesi farklıdır. Ama faaliyetin katı bir hiyerarşide işlediği söylenemez. Bunun yerine işbirlikçi bir tutum benimsenmiştir ve görüntülerin yollanması son derece sempatik bir çerçevede gerçekleşmektedir (O'Connell,1999:6).

O'Connel'e göre, Posterların (Yollayıcıların) değişik rolleri bulunmaktadır. En "geliştirici" roller şunlardır:

Altyapısal öneri/koordinatörler çocuk istismarcısı newsgrubunun aktivitelerini yöneten ve gerektiği zaman tavsiyelerde bulunan koruyucu tampon bölge gibi hareket etmektedir (grup hakkında, resimlerin ve makalelerin nasıl indirileceği ve şifrelerinin nasıl çözüleceği ve bunların isimsiz nasıl yollanabilecekleri, uygun e-mail adreslerine ve diğer newsgruplarına nasıl ulaşılacağı ve cinsel çocuk istismarına karşı olanlarla nasıl başa çıkılabileceği hakkında tavsiyeler).

Literatür inceleyicileri çocuk istismarı ile ilgili yayınlar hakkında ve bu konu ile ilgili organizasyonlara nasıl üye olunacağı konusunda bilgi vermektedir.

Öykü ve fantezi yaratıcıları direkt olarak öykülerin hazırlanması ve yollanması ile ilgilenirler.

Destekleyici insanlar çocuklara yönelik cinsel isteğin doğmasına destek olmaya çalışan insanlardır. Bunlar yetişkin-çocuk arasındaki cinsel birleşmenin olumlu taraflarını ortaya koymakta, yetişkin ile çocuk arasında zorla ilişki olmasına karşı çıkmakta ama iki tarafında istediği anlaşılabilir cinsel birlikteliği şiddetle savunmaktadırlar.

Erotik ve pornografik çocuk fotoğrafları yollayıcıları ve tüccarları genel olarak aşağıdaki kategorilere ayrılmaktadır:

Sadece erotik çocuk, sadece pornografik çocuk, sadece hard core pornografik çocuk, karışık erotik ve pornografik çocuk, çok- cinsiyetli sapkınlıklar. Aktivitenin büyük bir bölümü resimlerin değiş tokuş edilişleriyle gerçekleşmektedir.

Bütün bunların yanı sıra çocuk istismarı newsgruplarına materyaller yollayan iftiracılar da bulunmaktadır. Bu gruptaki insanlar newsgrupların içeriğine şiddetle karşı çıkmaktadırlar (O'Connell,1999:7).

Unutulmaması gereken bir başka nokta da görüntülerin ve bilgilerin pasif indirilmesi ve gözlemlenmesinde bilinmeyen sayıda insanın çalıştırıldığıdır. Tüm kanıtlar bu alanda herhangi bir şey indirmemiş bile olsalar mutlaka dolaşmışlardır. Pornografik çocuk resimlerinde gösterilen çocuklar, yaratılacak fantezilerin iyi olmasını sağlamak için fotoğrafçı tarafından cinsel bir kimlik verecek şekilde yönlendirilmektedir. Bu nedenle bu tür fotoğraflarda çocuğun durumundan rahatsızmış gibi gözükmesi çok seyrek gerçekleşir. Bu fotoğraflar yetişkinlerin çocuklara karşı cinsel bir ilgi duymalarını haklı kılmak ve bu ilgiye gerekçe gösterebilmek için tasarlanmış görüntülerdir. Geniş bir izleyici kitlesinin gözünde çocuklar "gönüllü seksüel varlıklardır" (O'Connell,1999:7).

Cocuk Pornografisi ve Padofili Malzemeleri Koleksiyon Kapsamina Alinirsa!

Internet, pornografik çocuk yayınlarının üretilmesi, dağıtılması, satılması veya toplanması bakımından son derece güvenli ve kolay ulaşılabilir bir ortam yaratmaktadır. Çocuk pornografisinin toplanması ve dağıtımı, çok daha geniş bir aktivite dizisinin sonu gibi gözükabilir. Çünkü özel bir araştırma ekibi Londra ve Amsterdam'daki polis güçleri ile birlikte çalışmaktadır. Olaya Yasama yönünden bakıldığında yapılması gereken şey bu suçun kapsamının genişletilmesidir. Bir çocuk pornografisi koleksiyonunun içerik analizini yaparak bu koleksiyonun sahibinin ne kadar tehlikeli olabileceğini kim tahmin edebilir? Koleksiyonlar ya da biriktirme işlemi bir saldırı olacağına dair bize bir şeyler anlatır mı? Araştırma ekibi bu soruların cevaplarını bulmaya çalışmaktadır.

Hiç kuşkusuz böyle bir durumda pornografi ve Padofili sapkınları ile bunları reel bir ticaretle uğraş alanı olarak kabul gerekir. Bu ise cinsel çocuk tacizi konusunda bir savaş kaybı, Internet'de, söz konusu ticaretin en hızlı ulaşım ve dağıtım sektörü olur.

Profesör Dr. Jo Groebel, Internet'in evrensel özelliği nedeniyle, yüz yüze olan durumlardaki suçlanma tehdidini ortadan kaldırarak son derece kolay ve anonim ulaşım olanağı ile iletişim alanlarında yine son derece yapıcı olanaklar sunan bir sistem olarak sorun onda olmadığını, ama doğal olarak her yeni teknolojideki gibi belirli bazı sosyal riskler taşıdığını söylemektedir (Groebel,1999:1).

Bu risklerin en önemlileri şunlardır:

- Internet, uluslararası çocuk pornografisi yeraltı pazarının işlerine hizmet etmektedir.
- Normalde çocuk pornografisi ile ilgilenmeyecek olan yetişkin grupları kolay ulaşım nedeni ile merak ve istem dışı konuyla ilgilenmeye başlamaktadırlar. Çocuklar normalde çocuk pornografisi tüketicileri olmadıkları halde bahsedilen materyalle yüzleştirilebilir ve bu tür grafik sunumlardan ya derinden etkilenebilir ya da onlara karşı alışkanlık kazanabilirler. Her durumda orijinal pornografi çemberi potansiyel kullanıcı grubu ile genişlemektedir.
- Konuya yönelik dikkatin ve ilginin artması, yasal medya alanlarının dahil edilmesini gerektirebilir, örneğin reklamlardaki konu ile "oynayarak" yetişkin modellerin çocuk gibi poz verdikleri zıt/çelişik duygular taşıyan görüntüler yaratmak gibi.
- Pazar mekanizmasının uygulamaları ile çocuklar potansiyel "seksüel satış ürünleri" halini almaktadır.
- Bu "pazarda" çocuklar kurban olarak özellikle iki örnekte risk altındadırlar:

- çocuk pornografisi grupları içinde takas edilebilir bir ürün olduğundan (aileler, arkadaşlar vb.)
- yoksulluğun çok fazla olduğu bölgelerdeki fahişelik gibi para karşılığı satılan ticari ürünler olduğundan.
- Her iki şekil de yasal açıdan suç olarak kabul edilmekle birlikte özellikle ikinci durumda, “uluslararası ticaret”, evrensel bir organizasyon tarafından ele alınmayı gerektirmektedir.

ÇOCUK PORNOGRAFİSİ NEDEN SUÇTUR VE YASAĞI GEREKTİRİR

Çocuk pornografisinin çocuklara verdiği zararlardan biri bu pornografik yayınların fotoğraf, basılı malzeme, video film, DVD, VCD, gibi medya yayınları ile kalıcı çoğaltılabilir ve sürekli olarak elden ele dolaştırılabilir olmasıdır. Bu niteliği ve iletim özelliği sürdükçe çocuk daha fazla zarar görmektedir (Wiseman,2004:1-10).

Diğer bir husus da bu tür yayınların dağıtımı çocuk pornografisine olan talebi artırmakta ve böylelikle cinsel sapkınlar için taciz edilecek daha fazla çocuk gerekmektedir.

Bu alanda uzman olan Lanning, Padofillerin neredeyse her zaman pornografik çocuk yayınları topladıklarını gözlemlemiş ve şunu ifade etmiştir: “çocuk pornografisi üretmenin tek yolu bir çocuğa sarkıntılık etmektir. Çocuk pornografisi özellikle Padofiller tarafından tüketilmek için mevcuttur. Eğer onlar olmasaydı, çocuk pornografisi diye bir şey olmayacaktı”. Bazı Padofiller bu çocukları ayrıntılı video teyp kayıtlarına alıp bilgisayar ortamına geçirip, diğer padofiller ile veri değiş tokuşu gerçekleştirmektedirler. Bu, çocuk kurbanların el değiştirmesine kadar gidebilir.

Lanning’in kuramına göre, padofillerin çocuk ile ilişkisi uzun vadeli olamayacaktır. Çünkü çocuk büyüyecek ve padofil için çekiciliğini yitirecektir. Onun için görüntüler kurbanın sonsuza dek genç kalmasını sağlayacaktır. Kurban ergenliğe adım attığında ve padofil ona olan ilgisini kaybedince bu ilişkisini çocuğu fahişeliğe sevk ederek bitirebilir (Wiseman,2004:1-10).

Çocuk pornografisinin ve padofilinin yasalar karşısındaki durumu ülkeler arasında farklılıklar taşımaktadır. Keza yargı kararlarında da farklı anlayışların olması tartışmalara yol açmaktadır.

Çocuk pornografisi ve padofili konusunda İngiltere en sıkı takip ve ceza uygulaması yapan ülke olarak öne çıkmaktadır.

Konunun yasal boyutları bu yazının çerçevesini, bizim de yetkimizi ve haddimizi aşacağı için, burada yalnızca İngiltere'deki (UK) duruma çok kısa olarak değineceğiz. CNN'den edinilen bilgiye göre, Birleşik Krallığın yasası şöyledir:

“Çocuk Pornografisi içeren bir Web sitesinde çok fazla tıklamak bile beş seneye kadar hapis cezası ile sonuçlanabilir. Şayet bir Web siteniz varsa , ya da 16 yaşında veya daha küçük çocukların cinsel istismara uğradığı görüntülerin yer aldığı herhangi bir postayı iletirseniz 10 yıla kadar hapis cezası alabilirsiniz.

Şayet talep etmediğiniz halde uygunsuz-iğrenç-materyallerin yer aldığı bir e-mail alırsanız, anında siliniz. Çünkü Internet gözlem kuruluşu (IWF) e göre bu kabul edilebilir bir açıklama sayılabilir. Ceza görmemek için bunu hemen IWF'e bildirmek gerekir (Larsen,2004:1-2).”

SANSÜRE KARŞI ÇOCUK HAKLARI

Internet, ifade özgürlüğü ve mahremiyet yetişkin felsefeleriyle çalışmaktadır. Çocukların korunması, toplumun Internet'i kavramasını yönlendiren bir ilke olmaktan ziyade, ikincil bir düşünce gibi gözükmektedir. Çocukların iyilik hallerinden ziyade, yetişkinlerin “hakları” Internet ile ilgili politikaların çoğunu yönlendirmektedir. UNESCO inisiyatifleri bile çocukların ve yetişkinlerin ihtiyaçları arasında çelişki olabileceğini anlıyor gibi görünmemektedir. “Internet'te çocuk pornografisi ve padofiliye karşı mücadele etmek için” geliştirilen UNESCO Eylem Planı, çocukların Internet'te korunmasının “bir sansür meselesi olmadığını” ifade etmiştir. “Çocukların zararlı ve yasadışı materyallerden korunmasını sağlamak, ifade ve bilgi özgürlüğü ve mahremiyet hakkı gibi temel özgürlüklerle uzlaşmak zorunda değildir” (Arnaldo 2001: 170).

Sansür kavramı çocuk pornografisi ile ilgisizdir. Belirli bazı aktiviteleri yasadışı ilan etmek (ya da cezalandırmak) sansür değildir. Suç yasaları bireylerin diğerlerini avlamasını engelleyen toplumsal anlaşmayı oluşturmak ve yürütmek için gereklidir. Ayrıca çocuk pornografisinin üretimi, dağıtımı ve bu işten kazanılan kâr'ı yargulamakta sansürün işi değildir (Vaches, Andrew,1994:1).

CİNSEL ÇOCUK İSTİSMARINA KARŞI İNTERNETTEKİ BİLGİYE ERİŞME VE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNÜN KORUNMASI

Unesco'nun Kaygısı

Internet vasıtasıyla çocukların cinsel istismarı konusunda, uluslararası araştırmalar yaptırın ve bu konuda konferanslar düzenleyen Unesco'nun ciddi bir kaygısı da vardır:

Çocuklarımızı İnternet'in tehlikelerinden korumaya çalışırken gerçek suçluları ayırt etmek ve cezalandırmak, yeni iletişim ve enformasyon teknolojilerini, kültür ve eğitim transferi için olanak sağlayan yaratıcı ortamları yok etmemek son derece önemlidir. UNESCO'nun ahlaki bir ilgisi daha vardır; ifade özgürlüğünün koruyuculuğunu yapmak.

UNESCO bildirisi UNESCO'nun kendisini; düşüncelerin yazı ve görüntü yolu ile serbest akışını, ifade özgürlüğünün herhangi bir engel ile karşı karşıya kalmadan ulusal düzeyde olduğu gibi uluslararası düzeyde daha çok yere ulaşmasını geliştirmekle yükümlü tutmaktadır (Unesco Expert Meeting, 1999).

İnternet'in çocuklara yönelik zararlı kullanımını önlemek için yapılan tartışmalar henüz sonuçlanmamıştır. Akademisyenler, araştırmacılar, eylemciler ve sosyal tarihçiler İnternet'in daha fazla denetlenmesi ya da bu yeni teknolojiler için daha az sayıda yasa ve anlaşmanın olmasını desteklemek için zemin yaratmışlardır ve yaratmaya da devam etmektedirler. Literatür incelendiğinde ortaya çıkan şey; bir seçeneğin diğerine tercih edilme sebebinin temelinde aracın saf esası yatmaktadır. Görüşmede dört kalıp ortaya çıkmıştır: (Hechtt, Mark Erik, 1999:3)

1) İnternet radyo ya da televizyon gibidir

Çocukların sadece İnternet maksimum kurallarla idare edildiği zaman, gerçekten korunabileceğine inanan bireyler tarafından benimsendiği üzere; televizyon veya radyo karşılaştırması en sezgisel olanıdır. Televizyon ve radyo gibi seçilebilecek bir sürü kanal vardır, bu kanallardan bazıları çocuklara uygun, bazıları ise uygun değildir. Ve yine televizyon ve radyo gibi açılıp kapanabilir, reklama bağlılık vardır, görsel ve/veya işitsel olabilir, ve yetişkinler denetleyici olabilir ve olmalıdır. Sonuç olarak hükümetler tıpkı televizyon ve radyo için yaptıkları gibi İnternet'te de aynı kabul edilebilir toplum standartlarını oluşturmalı ve korumalıdır. Bu benzetme ile ilgili tek sorun; televizyon ve radyonun aksine İnternet'in interaktif olmasıdır. Dinleyici/izleyicinin hangi siteleri seçeceği, her bir sayfaya ne kadar zaman ayıracağı, girdiği sitede ne yapacağı ve o siteyi tekrar ne zaman ziyaret edeceği konusunda bilinçli bir seçim yapmasını gerektirmektedir. Ve televizyon ya da radyodan farklı olarak sadece açıp izleyemez ya da dinleyemez.

2) İnternet telefon ya da postane gibidir.

Telefon ya da posta hizmetleri karşılaştırması çocukları korumak için çok az bir müdahalenin gerekli olduğunu savunan bireyler tarafından ortaya konmuştur. Bu senaryoda İnternet iki birey ya da bir birey ve ilgili gruplardan oluşan daha büyük bir grup arasındaki özel iletişim olarak tanımlanmaktadır. İnsanlar özgürce iletişim kurmak istedikleri kişiyi seçebilirler ve karar verdikten sonra bu ilişkiyi bitirme kararını sadece bu kişiler verebilir. Tıpkı ebeveynlerin çocuklarına telefonda tanımadıkları insanlarla konuşmamayı ya da daha önce hiç karşılaşmamış oldukları insanlarla mektup değiş tokuşu yapmamayı öğretmeleri gibi yetişkinler de gençlere İnternet için aynı kuralları aşılmalıdır. Toplumların bir çoğu telefon ve posta yolu ile gerçekleşen diyalog değiş tokuşu ile ilgili yasal standartlar oluşturmayı seçmedikleri gibi bu yeni iletişim şekilleri için de yasal standartlar

oluşturmaktan sakınılmalıdır. Bu tez ile ilgili sorun. İnternet'in sadece tek bir yönünü ele almasıdır. İnternet bir telefon hattından ya da posta taşıyıcısından çok daha fazlasıdır. İnternet aynı zamanda tüm kullanıcıları hakkında teyit edilmemiş ve güvenli olmayan bilgilerle dolu, dünyanın en büyük telefon ve adres rehberidir.

3) İnternet bir kütüphanedir.

İnternet ismen olmasa da fiilen gerçek bir kütüphanedir. Bu nedenle herhangi bir halk kütüphanesinde mevcut olan ifade ve düşünce özgürlüğünün aynısı İnternet'te de olmalıdır, bununla birlikte kütüphaneciler tarafından kabul ettirilmesi gereken kurallar da vardır. Çok az sayıda insan Adolf Hitler ya da Jim Jones gibi yazarlara ait yayınların kütüphane raflarına ait olmadığını savunur, tarihi ve dini yayınlar olarak kategorize edilip edilmemeleri gerektiği ise ayrı bir konudur. Bu sanal kütüphaneciler arasında; kuşkulu içerikleri kaldırmak için değil de doğru şekilde sınıflandırılmalarını sağlamak amacıyla tek tip bir anlaşma yapılmalıdır. Bu benzerlik ile ilgili tek problem ise şudur: pornografi ya da nefret edebiyatı gibi belirli materyallerin kütüphanelerde bulunması bile uygun değilken İnternet'te yer almalarının ne kadar doğru olacağı üzerine tartışmalar yapılmaktadır.

Çocukları zararlı materyale ulaşmaktan koruma çabalarımızda, yaklaşımlarda bulunmak ve yardımcı olabilecek yönlendirme sunmak mümkündür. Fakat sonuçta, umut edebileceğimizin en fazlası budur ve bu, birinin uygunsuz materyallere ulaşmamasını önleme sorunu değil, daha çok bu kişiyi bu materyale erişmemesi için destekleme sorunudur. Kamu politikası kaygılarının en azından bir bölümünü aktif bir şekilde pornografiye ulaşmaya çalışan çocuklar oluşturmaktadır ve bilgi elde etme tekniklerinin birinin bunu yapmasını önleme amacıyla yararlı olacağını öne sürmek mantıklı değildir (Belkin, Nicholas,2002).

SONUÇ

Bilgi özgürlüğünün de iyi ve kötü tarafları vardır ve onu dengelemek gerekir. Dengede birey ve toplum çıkarları iki parametre olmaktadır. Kuşkusuz bu dengeyi kuracak olan yine devlettir.

Kurulacak dengede, bir sansürden çok, cinsel çocuk istismarının, pornografinin padofil'inin hiçbir toplum tarafından kabul edilemeyeceği gerçeğinden hareketle, bunların özgürlük yollarını kötüye kullanmasını engellerken, artistik-sanatsal-değere sahip ya da eğitim, sağlık ve bilimsel amaçlı olanlarını yasal engeller dışında tutmaya özen göstermek gerekmektedir.

Devletin kamusal görevi dışında, çocukları İnternet'in zararlı yönlerinden korumak için, hiç kuşkusuz, en büyük görev ve öncelik aile ile öğretmenlere düşmektedir.

Her ne kadar koruma; yasalara, teknoloji ya da eğitime de dayansa, çocukları koruyabilmek genellikle aşağıdaki tedbirlerin çeşitli kombinasyonlarından oluşmaktadır:

- Çocuğa; sadece uygun olarak değerlendirilmiş materyale erişim izni verme teknikleri aracılığıyla çocuğu uygun materyal ile sınırlandırmak;
- Çocuğun uygunsuz materyale maruz kalmasını engelleyecek teknikleri (chipler, şifreler) aracılığıyla uygunsuz materyali bloke etmek;
- Çocuğu uygunsuz materyaller hakkında uyararak ona bir görüntüyü kabul ya da reddetme seçeneklerini net olarak açıklamak;
- Çocukların uygunsuz materyale erişimini ortaya çıkarmak ve bu erişim yüzünden çocuğa ceza vermek;
- Çocuğu uygunsuz materyale erişimin neden sakıncalı olduğu konusunda eğitmek;
- Çocuğun erişimini zorlaştırmak amacıyla uygunsuz materyale erişebilirliği azaltmak;
- Uygunsuz materyal ile kasıtlı olarak bağlantı kurmanın cazibesini azaltmak amacıyla bu tür materyale erişimi daha zor, kullanışsız, rahatsız edici hale getirmek;
- En azından genişletilmiş Internet kullanımı sırasında çocuğa karşısına çıkabilecek uygunsuz materyal ile başa çıkma konusunda yardımcı olmak.

Hiç kuşkusuz tüm bu tedbirlerin maliyetleri ve yararları vardır. Nitekim, bu konuları Amerika’da en geniş şekilde tartışan “National Research Council” da çocukları Internetin zararlı yönlerinden korumak için alınabilecek tedbirler konusunda, Internet’in yol aacağına inanılan fiziksel, duygusal, gelişimsel, sosyal, etik ya da ahlaki zararın kapsamının ve doğasının dikkate alınmasını önermekte ve “şayet çocukların grebileği zararın çok büyük olabileği riski göz önünde bulundurulursa maliyet yüksek de olsa haklı görülebilir” demektedir. (Dick Thornburgh and Herbert S. Lin, 2002)

EK: I

INTERNETİN DAHA GÜVENLİ KULLANIMINI GELİşTİRMEK ÜZERE HAZIRLANAN AVRUPA BİRLİğİ HAREKET PLANI

Hareket Planı son derece kapsamlı olduğundan –tam metin 25 Ocak 1999 tarihli Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 276/1999/EC Sayılı Kararda yer almaktadır- burada Hareket Planının basın bildirisinden alınmış bir bölümü bulunmaktadır:

Internet birçok ekonomik sektörde devrim yapmakta ve sosyal, kültürel ve eğitim alanlarında son derece güçlü bir unsur haline gelmektedir. Daha önce hiçbir dönemde vatandaşların bu derece yararlanabilme imkanı bulabildikleri bilgi kaynakları ve hizmetler olmamıştı. Yeni iletişim şekilleri oluşmakta ve kişinin arzu ettiği grupların bir parçası olabilmesi mümkün kılınmaktadır.

Hareket Planının amacı Internet üzerindeki istenmeyen materyaller ile başa çıkmak üzere Avrupa Birliği tarafından atılmış adımların uygulamaya konmasını sağlamaktır. Teklif; Internet'in daha güvenli kullanımını sağlamak üzere nizami olmayan adımları desteklemek amacıyla tasarlanmış finansal bir plandır. Internet'in çok büyük bir bölümünün hiç de problem yaratmadığı kuvvetle vurgulanmalıdır. Ama yine de Internet yasadışı ya da zararlı materyallerin dağıtılmasında kullanılabileninden bu sorunlar mutlaka ele alınmalıdır çünkü Avrupalı tüketiciler ve sektör ancak bu şekilde bir Bilgi Toplumunun sunabileceği fırsatlardan tam anlamıyla faydalanmayı başarabilirler. Özellikle ebeveynler ve öğretmenler çocuklara zarar verebilecek olan Internet yayınları konusunda gerçekten de çok endişelenmektedirler.

Hareket Planının hedeflediği hareketler için Toplum'un finansal desteğine ihtiyaç duyulmaktadır. Kullanıcılar, Internet Endüstrisi ve Üye Devletlerin Hükümetlerinin işbirliği yapacakları yazılı olarak belirtilmiştir ve Birlik içinde politik birliklik yaratılmıştır. Planın amaçları şunlardır:

- ❖ Sektörü ve kullanıcıları en uygun özerk-denetim sistemlerini geliştirmeleri ve uygulamaya koymaları için teşvik etmek
- ❖ Kullanım şekillerinin gösterilmesini desteklemek ve teknik çözümlerin uygulanmasını teşvik etmek yolu ile gelişmelerin güçlenmesini sağlamak.
- ❖ Özellikle bağlı oldukları birlikler konusunda ebeveynleri ve öğretmenleri bilgilendirmek.
- ❖ İşbirliğini ve deneyimler ile en iyi uygulamaların paylaşımını desteklemek.
- ❖ Tüm Avrupa'da ve ilgili şahıslar arasında işbirliğini geliştirmek.
- ❖ Avrupa'da takınılan tutum ile diğer yerlerde takınılan tutum arasında uyum olmasını sağlamak.

Hareket Planı dört hareket adımı ile alınması gereken önlemleri ortaya koyar.

1. Güvenli bir ortam yaratmak (sektör öz-denetimi yolu ile)
2. Filtreleme ve rating sistemleri geliştirmek.
3. Bilinçlendirme hareketlerini desteklemek.
4. Hareketleri desteklemek.

Atılan diğer adımlarla işbirliği içinde olmak

İşitsel ve görsel hizmetler ile Internet üzerindeki enformasyon hizmetlerinde çocukların ve insan değerinin korunması adına ulusal düzeyde öz-denetimin uygulamaya konmasını sağlayacak

ortak noktaların teşvik edilmesi üzerine hazırlanmış 24 Eylül 1998 tarihli Konsey Önerisi'ne bağlı kalınarak hareket edilecektir.⁽²⁾

Hareket Planı; İnternet endüstrisi, kullanıcılar ve üye Devletlere danışılarak hayata geçirilecektir. Uluslararası çabaların uyumlu olması için çok uluslu birimlerle bağlantı kurmaya devam edilecektir. Teknik, yasal ve diğer çözümler hakkında bilgi dağıtımı için, diğer programlar altındaki mevcut şebekelerin kullanımı geliştirilecektir.

21 Aralık 1998

EK: II

UNESCO'nun INTERNETTE CİNSEL ÇOCUK TACİZİ, ÇOCUK PORNOGRAFİSİ, CİNSEL ÇOCUK İSTİSMARI KONULU DEKLARASYON VE HAREKET PLANI, Uzmanlar Toplantısında yayımlanmıştır, UNESCO

Deklarasyon

İnternet meraklı çocuklar için yepyeni bir dünyadır. Eğlence ile eğitim, enformasyon ve iletişim fırsatları sunmaktadır. İnternet fırsatlar penceresini açmaya yarayan bir araçtır ama tüm dünya çocuklarının çok küçük bir azınlığı tarafından kullanılabilir. Bugün tüm çocukların sadece yüzde beşi

⁽²⁾ GÖRSEL İŞİTSEL HİZMETLER İLE ENFORMASYON HİZMETLERİNDE ÇOCUKLARI VE İNSANİ DEĞERLERİ KORUMAK ADINA HAZIRLANMIŞ AVRUPA BİRLİĞİ ÖNERİSİ yasal bir hareket olup tüm elektronik medyayı kapsamaktadır. Bu ÖNERİ'nin tam metni Avrupa Toplulukları Resmi Gazetesi 07-10-1998 L 270 sayfa 48'de yayınlanmıştır ve web sitesi adresi de şudur: http://europa.eu.int/geninfo/query_en.htm

Internet'e ulaşabilmektedir ve bu çocukların büyük bir çoğunluğu gelişmiş bölgelerde yaşayan çocuklardır. Bu teknolojiye sahip olan ve olmayan ülkeler arasındaki bilgi uçurumu mutlaka kapatılmalıdır.

Internet kullanımı arttıkça çocukların uygunsuz materyallere, özellikle de çocuk istismarcıları ve çocuk pornocularının yasadışı aktivitelerine karşı daha savunmasız kalmaktadırlar. Her ne kadar Internet'in artıları eksilerinden fazla da olsa bu eksiler göz ardı edilmemelidir. Eğer bu sorunlar çözümsüz bırakılırsa çocuklar için tehdit oluşturacak ve gelecekte Internet kullanımına karşı bir direnme yaratacaktır.

Bizler Internet'in gelecekte nasıl kullanılacağını, dijital bit toplumda doğmuş, ebeveynlerinden temelde çok farklı yollarla düşünmeye, çalışmaya, öğrenmeye ve eğlenmeye başlamış olan gelecek nesil tarafından belirleneceğine inanıyoruz. Şu anki geçiş döneminde dijital teknolojilerin kullanımı ve gelişimi; mevcut sosyal, kültürel ve demokratik değerleri de göz önünde bulundurmalıdır.

Herşeyden önemlisi, şu anda neyin mevcut olduğu, bunun ulaşılabilirliği, içeriği, kaç kişinin ve nasıl insanların bunu tükettiği hakkında çok daha fazla bilgi sahibi olmamız gerektiğidir. Bugün netteki cinsel çocuk istismarı faaliyetlerinin ne kadar kapsamlı olduğuna, sonuçlarına ve genç insanlar üzerindeki etkilerine dair yeterince bilgi bulunmamaktadır.

Internet'te çocukların korunması denetleme kurumunun konusu değildir. Internet'te çocuklar için güvenli bir ortam oluşturmak; ifade özgürlüğü, bilgi edinme özgürlüğü ve gizlilik hakkı gibi temel özgürlükleri korurken bir taraftan da onları zararlı ve yasadışı yayınlardan koruyarak gerçekleşir.

Internet'teki cinsel çocuk istismarı ve çocuk pornografisi ile mücadele etmek adına kullanıcıların Internet üzerinde ne tür tehlikelerle karşı karşıya olduklarını ve bu tehlikelerle nasıl mücadele edeceklerini bilmeleri için çocukların, ebeveynlerin, bu sektörün, eğitimcilerin ve bu sektörün politikasını belirleyenlerin birlikte mücadele etmek üzere bir araya gelmeleri gerekmektedir.

Yasadışı materyallere karşı verilecek olan mücadele, yüksek düzeyde korumayı hedefleyen ve kanun güçleri ile, elele hareket eden bir endüstri işbirliğine ve tam anlamıyla çalışan bir özerk denetim sistemine ihtiyaç duymaktadır. Zararlı

materyallerin, yasadışı olduğu kesin bir şekilde belirtilmiş olan materyallerden farklı şekilde muamele görmesi gerekmektedir.

Bütün bunları gözönüne alarak, çocukların kolaylıkla kullanabileceği bir Internet sisteminin geliştirilebilmesi için alınması gerekli bazı kesin önlemleri belirlemiş durumdayız. Aşağıdaki Hareket Planı hem evrensel hem de her şeyi kapsayan stratejik bir yaklaşım gerektirmektedir ve politik destek, finansal kaynaklar ve işbirliği desteğini sağlayacak hükümetlerin de üstlerine düşeni yapmalarını sağlamak şarttır. Bir Director-General'dan UNESCO Üyesi Devletlerinin, Ulusal Komisyonların ve Genel Konferansın dikkatlerini bu metne ve Hareket Planına çekmekte yardımcı olmasını rica ediyoruz.

Paris, 19 Ocak 1999

KAYNAKÇA

- Australian Broadcasting Authority (2001). "Online Services Content Regulation", *Final Report* http://www.aba.gov.au/internet/research/ols_report/olsfin5.htm
- Aftab, P. (2000). *The Parent's Guide to Protecting Your Children in Cyberspace*, New York: McGraw-Hill.
- Arnaldo, C.A. (2001). *Child Abuse on the Internet; Ending the Silence*, Paris: UNESCO.
- Barr, T. (2001), "E-Futures: Towards a Better Understanding of Internet User", *Deakin Lectures*. www.abc.net.au/rn/deakin/default.html, 22 Şubat 2005
- Belkin, Nicholas (2002). "Basic Concepts In Information Retrieval, Technical, Business and Legal Protecting Children from Pornography on the Internet". *Proceedings of a Workshop*, Washington DC: National Academy Press.. <http://www.nap.edu/books/0309083265/html>
- Carlsson, Ulla (1999). "Child Pornography on the Internet", *News on Children and Violence on the Screen*, 3.
- Carlsson, Ulla (1999). "Quotations from Carlsson Speech", *News on Children and Violence on the Screen*, Special Issue.
- Dick Thornburgh and Herbert S. Lin, (2002). *Youth, Pornography and The Internet*, Computer Science and Telecommunications Board. National Research Council, National Academy Press.
- ECPAT (2001). "End Child Prostitution and Traficking 2001 Raporu", <http://www.focalpointngo.org/>
- Ferrier, M. (2000). "Censorship, 'cookies' and milk: Children and Protection on the Internet", <http://www.cqcm.org/kidsfirst/html/info/netkids.pdf>, Ocak 2005.
- Finkelhor David, Kimberly Mitchell, and Janis Wolak (2001). "Highlights of the Youth Internet Safety Survey", OJJDP Fact Sheet, 4. www.missingkids.com/en_us/documents/internetsafety_surv.pdf, Mart 2005.
- Groebel, Jo (1999). "Research and Cooperation" Expert Meeting, Paris: UNESCO, www.unesco.org/webworld/child_screen/documents/groebel_research.tf
- Hechtt, Mark Erik (2005). "Between Promotion and Protection: Encouraging Freedom of Information in the Context of Worldwide Concerns on the Sexual Abuse of Children, Child Pornography and Paedophilia on the Internet", http://www.unesco.org/webworld/child_screen/documents/documents/hecht.rtf

- Hermoso, Corpus Alex and Father Cullen, Shay (2005). MSSC, The Philippines. "Sexual Abuse of Children, Child Pornography and Paedophilia on the Internet: An International Challenge", www.unesco.org/webworld/child_screen/documents/a_hermoso.rtf 14 Nisan 2005.
- Irvine, Reed and Cliff (2003). Kincaid: "Child Pornography on The Internet" http://www.aim.org/media_monitor_print/386_0_2_0, 15 Şubat 2005.
- Kerr, David, (2005). "Sexual Abuse of Children, Child Pornography and Paedophilia on the Internet", http://www.unesco.org/webworld/child_screen/documents/david_kerr.rtf (Chief Executive, Internet Watch Foundation, UK.), Nisan 2005.
- Larsen, Douglas "The Law and How to Report", http://incestabus.about.com/cs/childabuse/a/peteThownshend_p.htm Ekim 2004.
- NAPCAN (National Association for Prevention of Child Abuse and Neglect) (2001), "News from NAPCAN ACT", ONLINE Newsletter, 2, November, www.napcan.org.au, 15 Nisan 2005.
- National Coalition for the Protection of Children and Families (2002). *2002 Report*, <http://www.nationalcoalition.org/pornharm.phtml?Id=102>, Ocak 2004.
- National Coalition for the Protection of Children and Families (2002). *2002 Report*, <http://www.nationalcoalition.org/pornharm.phtml?Id=102>, Mart 2005.
- Nielsen Media Research (1999). "TV Viewing in Internet Households", Nielsen Media Research, New York, <http://www.nielsenmedia.com>, Mart 2005.
- Nilsson, N.G. (1998). "Children Deserve Quality". In: U. Carlsson and C. Von Feilitzen (eds), *Children and Media Violence*, The UNESCO International Clearinghouse on Children and Violence on the Screen, Göteborg.
- O'Connell, Rachel (1999). "Paedophilia Networking and the Internet: Newsgroups, Children and Violence on the Screen", *UNESCO's Expert Meeting*. 3 (1).
- O'Reilly, D. (2001). "How Police Cracked the Fellowship of an Evil Ring", *The Sunday Age*, 11 Feb. News 1.
- Sellier, H. (2001). *The World Citizens' Movement to Protect Innocence in Danger*, Inc.A.Arnaldo (ed.) *Child Abuse on The Internet: Ending the Silence*, Paris: Berghahn Books and UNESCO.
- Slattery, L. (2001). "Snake Oil for the Ills of Modern Life", *The Australian*, 27 June.

Stanley, Janet (2001). "Child Abuse and Internet" National Child Protection Clearinghouse, Paper No: 15 Summer.

Stern, Steven E. And Handel, Alysia D. (2001). "Sexuality and Mass Media: The Historical Context of Psychology's Reaction to Sexuality on the Internet", *The Journal of Sex Research*, Vol. 38 (4).

http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m23721/is_4_38/ai_84866946/print, 12 Şubat 2005

UNESCO Expert Meeting – Introduction - "Sexual Abuse of Children, Child Pornography and Paedophilia on the Internet", An International Challenge. www.unesco.org/webworld/child-screen/conf-index-2.html

Vachs, Andrew (1974). "Age of Innocence" Observer, London: (April 16, 1994), http://www.vachss.com/av_dispatches/disp_9404_a.html

von Feilitzen, C. (1998). "Introduction", in U. Carlsson and C. von Feilitzen, (eds), *Children and media violence*, The UNESCO International Clearinghouse on Children and Violence on the Screen, Göteborg.

Wiseman, Patrick (2004). "Child Pornography on The Internet", <http://gsulaw.gsu.edu/lawand/papers/sp97/law&int.htm> 20 Şubat 2004.